

Sþ.

126. Tillaga til þingsályktunar

[117. mál]

um klak- og eldisstöð fyrir lax og silung í Þingeyjarsýslum.

Flm.: Jónas Jónsson, Gisli Guðmundsson, Stefán Valgeirsson.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að koma upp klak- og eldisstöð fyrir lax og silung og aðra nytjafiska, ef henta þykir, svo fljótt sem nauðsynlegt fé fæst til framkvæmda. Stöðin verði á þeim stað í Þingeyjarsýslum, þar sem skilyrði reynast hagstæðust.

Greinar gerð.

I 62. gr. laga nr. 76/1970 segir svo:

„Rétt er ráðherra að koma upp klak- og eldisstöð, einni eða fleiri, þegar fé er veitt í fjárlögum. Rétt er, að slík stöð sé reist og rekin af félagi, er bæði ríkissjóður og aðrir aðilar standa að. Veiðimálastjóri hefur umsjón með stöðvum þessum.“

Svo sem kunnugt er, rekur ríkið nú eina klak- og eldisstöð, eldisstöðina í Kollafirði, sem stofnuð var 1961.

Par hefur síðan verið unnið merkilegt brautryðjendastarf og aflað dýrmætrar þekkingar og reynslu, bæði varðandi eldisaðferðir og heimtur seiða, sem sleppt er á mismunandi aldri og eftir mismunandi meðferð.

Á síðastliðnu sumri gengu samtals 4187 laxar úr sjó í tjarnir stöðvarinnar í Kollafirði.

Heimtur voru mjög mismunandi í hinum ýmsu hópum seiða, sem sleppt hafði verið.

Af seiðum, sem sleppt var 1969, komu þeim mun fleiri aftur 1970 sem bau voru stærri, er þeim var sleppt. Af flokkum seiða, sem voru yfir 15 cm á lengd, þegar þeim var sleppt 1969, komu frá 12.39%—15.63% til baka 1970.

Augljóst virðist, að markaður fyrir vel alin gönguseiði fari ört vaxandi á næstu árum. Kemur þar hvort tveggja til: hinn góði árangur, sem nú hefur náðst, og svo hitt, að áhugi á fiskrækt fer ört vaxandi, jafnframt því sem verðmæti veiðihlunninda stigur.

Eðlilegt virðist, að ríkið taki áfram verulegan þátt í því að sjá fyrir nægum gönguseiðum. Margt mælir einnig með því, að ríkið reki frekar tvær stöðvar en eina. Því fylgir aukið öryggi gegn sjúkdómahættu og óhöppum, sem steðjað gætu að einni. Tvær stöðvar gætu bæði haft með sér samvinnu um kynbætur, en þó skapazt á milli þeirra heilbrigð samkeppni um að ná sem beztum árangri.

Staðarval.

Alþingi hefur áður lýst yfir vilja sinum um það, að æskilegt sé, að slíkri stöð verði komið upp á Norðurlandi, með svofelldri þingsályktun, sem samþykkt var 29. apríl 1966:

„Alþingi ályktar að skora á ríkisstjórnina að láta fara fram athugun á því, hvort tímabært sé, að stofnsett verði á Norðurlandi klak- og eldisstöð fyrir lax og silung. Skal í því sambandi athugað, hvort ekki sé heppilegt að hafa það fyrirtæki við vatnsvæði Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu, m. a. vegna góðra skilyrða til hagnýtingar á volgu vatni frá jarðhita þar um slóðir.“

A grundvelli þessarar tillögu hefur veiðimálastjóri gert athuganir á nokkrum stöðum norðanlands og metið aðstöðu fyrir slika stöð og gert áætlun um stofnkostnað. Álitsgerð þessari skilaði veiðimálastjóri til landbúnaðarráðuneytisins í mars 1970, en hún hefur enn ekki verið birt.

Í Þingeyjarsýslum eru a. m. k. fjórir staðir, sem eru taldir vel fallnir til slíkrar starfsemi, þannig að eftir fyrstu athugun er hægt að mæla með hverjum þeirra sem væri. Þessir staðir eru: 1. Við Litlá hjá Skúlagarði í Kelduhverfi. 2. Á Húsavík. 3. Hjá Hafralæk í Aðaldal. 4. Við Mývatn, við vatnið austanvert.

Ekki mun vera hægt að gera upp á milli þessara staða nema með nánari rannsókn og áætlanagerð. En á öllum þessum stöðum eru fyrir hendi öll grundvallarskilyrði fyrir slika stöð, svo sem: 1. Nægilegt gott eldisvatn, bæði heitt og kalt, þannig að hægt er að fá æskilegan eldishið á vatnið. 2. Nægilegt landrými. 3. Möguleikar á að tryggja varavatn og vatnsréttindi í nágrenni. 4. Sæmilegar samgöngur til flugvallar og að góðum veiðiám i litilli fjarlægð. 5. Möguleikar á að útvega ódýrt fóður í viðráðanlegri fjarlægð. Í Laxá og Þistilfjarðarám er sem kunnugt er mjög stórvaxinn laxastofn. Það má benda á, að Húsavík og raunar fleiri staðir koma til greina sem staðir fyrir verksmiðju til framleiðslu á tilbúnu fiskafóðri, sem bráðlega hlýtur að verða hér framleiðslugrein, bæði fyrir innlendant markað og sennilega einnig til útflutnings. Á svæðinu frá Ólafsfirði og austur á Langanes eru a. m. k. 28 ár, stærri og minni, sem eru eða geta orðið laxveiðiár, a. m. k. 14 þeirra eru það nú þegar.

Parna eru stórkostlegir möguleikar, sem nýta þarf í auknum mæli. Áhugi á fiskirækt fer nú örт vaxandi, og yrði slík eldisstöð í þessum landshluta enn til að auka á hann og auðvelda mjög ræktunarstarfið. Þó að flutningar á gönguseiðum á milli landshluta og jafnvæld landa séu vel framkvæmanlegir, getur svo farið, þegar flugsamgöngur eru stopular og óðruggar vegna veðurskilyrða, að seiði misfarist í flutningum, enda eru þess nokkur dæmi.